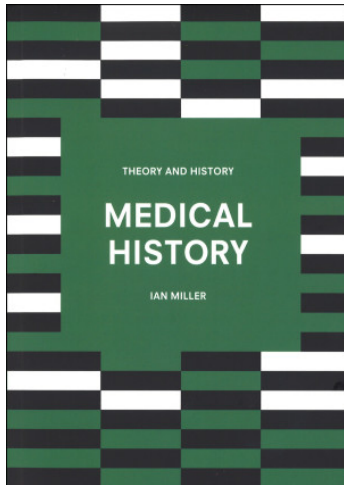

Medisinen, politikken, historien

ANMELDELSER

KETIL SLAGSTAD

Tidsskriftet

Ian Miller

Medical History

Theory and history. 188 s. London: Red Globe Press, 2018. Pris EUR 24

ISBN 978-1-352-00271-3

Det foreligger nå en kort innføringsbok i medisinsk historie i et hendig format. *Medical History* henvender seg primært til studenter og akademikere innen historie, medisinsk historie og vitenskapshistorie, men medisinstudenter og leger med interesse for medisinsens historie vil også ha stor glede av å lese den.

Forfatter Ian Miller underviser ved Ulster-universitetet i Nord-Irland. Selv om boken ofte trekker inn britiske og irske eksempler, spenner den mye bredere og kan leses som en introduksjonstekst til den vestlige medisins historie. Miller har valgt ikke å bygge opp boken kronologisk. Snarere er bokens åtte kapitler tematisk inndelt i medisinsk historieskrivning og dens historie, sykdom, psykisk helse, helse, kost og føde, global helse, pasienter og medisinsens begrensninger. Boken kan med andre ord ikke brukes

som et oppslagsverk for å lese medisinsens kronologiske historie. Til det vil jeg heller anbefale første del av Aina Schiøtz' storslagne verk *Viljen til liv* (Samlaget, 2017) som ble anmeldt i Tidsskriftet i fjor (1).

Fordelen med Millers metode er imidlertid at han unngår å fortelle medisinsens historie utelukkende som en suksesshistorie, der fremskritt og menneskers dominans over naturen blir eneste narrativ. I stedet ønsker Miller å fremheve medisinhistorieskrivningens kritiske funksjon: hvem har fremskrittene kommet til gode, hvilke overtramp har blitt begått, hvilke perspektiver har fått dominere (og hvilke har blitt neglisjert), hvem har skrevet historien og hvordan gjenspeiler det maktforholdet mellom lege og pasient, hvordan har medisinen blitt brukt politisk og hvordan har politikken blitt brukt medisinsk, og hvordan har medisinen i det 20. og 21. århundre blitt en rådende forståelsesmodell for livets mål og mening.

Hvem som skal skrive medisinsk historie, har tidligere blitt debattert i Tidsskriftet (2). Siden medisinsk historie som fag først fikk sin moderne form i Tyskland på 1800-tallet, har det blitt spilt mange tårer og mye blekk over hvorvidt leger eller faghistorikere er best egnet til å skjønne medisinsens historie. Diskusjonen blir imidlertid mindre og mindre aktuell ettersom medisinhistorien i økende grad analyseres fra en myriade av ulike akademiske posisjoner: kritiske rasestudier, kjønnsforskning, studier om funksjonshemming og postkoloniale studier, for å nevne noen. Det er ikke minst nok et uttrykk for i hvilken grad medisinen har kommet til å dominere vestlige samfunn i det 21. århundre.

Jeg hadde stor glede av å lese kapittelet om kost og føde («eating»), som et originalt tilskudd til en medisinhistorisk bok (forfatteren har selv publisert om temaet). Likevel blir prioriteringen noe skjev når verken allmennmedisin, kirurgi, medisin, obstetikk eller anestesilogi vies egne kapitler. Miller er gjennomgående nyansert og nøktern i sine analyser, og språket er godt. I tillegg har boken et omfattende noteapparat og lister over videre lesing til glede for alle som vil forstå litt mer av historien og hvordan vi havnet her vi gjorde.

LITTERATUR

1. Slagstad K. Fortelling som kritikk. Tidsskr Nor Legeforen 2017; 137. doi: 10.4045/tidsskr.17.0533. [CrossRef]
2. Gradmann C. Medisinsk historie – hvorfor og hvordan? Tidsskr Nor Legeforen 2017; 137. doi: 10.4045/tidsskr.17.0223. [CrossRef]

Publisert: 11. februar 2019. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.18.0867

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 10. juli 2026.